

tokra talál, ahol a tónus kanyarjain enyhít az ökonómia, egy példázatos asszonyélet megrázó és boldog periódusai kapnak hangot. Egy anyasors, amely okosságra, méltóságra, erkölcsi tartásra tanít. S ha olykor magukba botló mondataitól eltekin-tünk, a *Kégyószász* remek vázlatkönyv is, előhang egy megírandó nagyre-gényhez.

KELEMEN LAJOS

(*Pannon Tükör Könyvek, Zalaegerszeg, 2004, 98 oldal, ármejelölés nélkül*)

PETRA HÜLOVÁ:

Nagyanyám emlékezete

Féher óra emlékeztető papír takarja Petra Hülová könyvét. Mintha a mongol tél borulna az oldalakra. A borítón egy vastag kőfal is látha-tó, amely olyan, akár a regényben bemutatkozó három generáció kö-zötti választóvonal. Nehéz szavak-nak vagy érzelmeknek áthatolni raj-ta. A kőfalon élettelen-fagyott vad-szóló, egyik indájáról viszont egy idegen növény, magyal hajt ki. Mint-ha csak Dzaját látnánk, a főhősnőt, akinek ereiben a mongol mellett kí-nai vér is csörgedezik, és láthatóan-érezhetően kilóg a családból.

A regény az ő történetével kez-dődik és fejeződik be. Megtudjuk, hogy milyen az, ha a mongol tél ke-

gyetlensége összeelegyedik a gyer-mekek kegyetlenségével; hogy mi-ként irigykedik a félig kínai kislány a gyönyörű mongol nővérré, Magira, és hogyan köt szövetséget a fél-orosz húggal, Narával, hogy közö-sen kínozzák mongol húgukat, Ojunát.

Ojuna történetéből kiderül, so-ha nem felejtette el ezeket a gyerek-kori csínyeket, és szívében felnőtt korára annyi gyűlölet gyűlt össze, mint a Vörös-hegyek mögött gyüle-kező felhők hóvihar előtt. Altá, mind a négyük édesanyja nem gyű-löletet, hanem egy fájdalmas titkot őriz keblében, egy lángoló szerelem-ről, amely úgy éget, mint az *argal*, amikor meggyullad. A lánya, Nara szerelme talán még ennél is lángo-lóbb, olyannyira, hogy még a lány értelmét és érzelmeit is felemészti. Végül a szeme is olyan száraz lesz, mint a sztyepp földje. Dorogma, Dzaja lánya a sámán szellemű nagy-mama nevét kapta ugyan, de ezen kívül a családjához más nem igen köti. Anyját egy darabig elfogadja, amíg világossá nem válik számára, hogy az egyetlen ember, akit szeret, hazudott neki.

Dzaja fejezi be a mesélést, akit se az apja nem szeretett, mert nem tőle volt, se az anyja nem kedvelt, mert szerelmére emlékeztette, se a húga, hiszen kínoztta és elment a városba, ahol ki tudja, miből élt, se a lánya, mert hazudott neki, se a férje, hiszen az nem is volt neki soha. Mégis, a re-

génynek talán e legszerencsétlenebb szereplője találja meg egyedül a boldogságot és a nyugalmat. Visszaköltözik a hegyekbe, megmaradt szerettei közelébe, és a *gerje* előtt üldögélve teljesen úgy érzi magát, mint egy kánkisasszony: előtte a sztyepp és a Város. És hogy mi van mögötte? Az nem számít. Azzal nem is szabad törődni.

A cseh író, Petra Hůlová fiatalon írta meg ezt a nőregényt, olyan selymesen vitriolos tollal, hogy az ember először örül, amikor egy-egy jelenetben magára ismer, majd gyorsan elszégyelli magát. Prózája folklorisztikus misztikával van áthatva, ami a népmesékhez szokott magyar filnek különösen jólesik. A szövegben lépten-nyomon felbukkanó mongol szavak pedig a regény végére szívéinkbe írónak-ivódnak.

A női szerep deformálódásának örök problémáját mutatja meg végtelenül kemény és lírai hangon ez az író, vagy írónő. Mongóliában a nő a városba kényszerül, ahol elveszíti gyökereit, Magyarországon a nő a városban él, ahol próbálná felidézni a gyökereit. Nőiessége utolsó hajtásait, mielőtt lelketlen, mindenkit eltaposó férfivá kellene válnia.

FINY PETRA

(Fordította Barna Otília, *Európa Könyvkiadó, Budapest, 2004, 356 oldal, 2300 Ft*)

Északi fuvallat

Fiatal norvég költők antológiája

Hét fiatal norvég költő. Öt fiú és két lány. Hárman 1980-ban születtek, ketten '81-ben, a többiek '83-ban és '84-ben. Hármuknak jelent meg eddig verseskötete, egyiküknek regénye. Leginkább csak internetes újságokban publikáltak mostanáig. Pályájuk elején járnak tehát. És már „eljutottak” hazánkba is. Mindenképpen különleges dolog ez, hiszen annyi jó költő és író van itthon szintúgy, mint a világ egyéb részein, akikről, akiktől keveset hallottunk – még annyit sem, mint erről a hét fiatalról. És mégis, ők itt vannak, ki-nyomtatva. Goromba, de talán nem indokolatlan kérdés: szükség van itt pár ifjú norvég verselőre? Vegyük szemügyre őket, mielőtt bármit mondanánk!

Az *S* címet viselő költemény például elég jól jellemzi Sandra Maria Aksethet: „mosolyod izgalomtól remeg, de én / a szemhéjad mögé lopakodom / gerinceden fut tenyerem / nyakadnál megáll, ujjaim / körülölelik, gondolatban követed / lélegzetünk eláll / tüzes vulkán / kráter peremén köröz ujjad / mohón szürcsölöd a magmát”. Akseth versei többségükben ehhez hasonló, majdnem-szürrealista víziók. Az élő és az élettelen egybemosásával különös világot teremt,